

SLOVENSKI NAROD.

Iskaja vsak dan sveder, imiti nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računano se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za osnanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se osnanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, osnanila, t. j. vse administrativne stvari.

Rojaki!

Narodna stranka priporoča za volitve poslancev iz kmetijskih občin dne 21. novembra te-le kandidate:

I. Za okraja Kamnik-Brdo.

g. **Jankota Kersnika**, župana in grajščaka na Brdu pri Lukovici.

II. Za okraje Postojna-Logatec-Senožeče-Lož-Bistrica-Cerknica:

g. **Josipa Deklevo**, posestnika v Postojini, in

g. **Frana Arkota**, posestnika v Postojini.

III. Za okraja Vipava-Ildrija:

g. **Ivana Božiča**, posestnika v Podragi.

IV. Za okraje Trebnje-Zatičina-Žužemberk-Mokronog-Litija-Radeče:

g. **Luko Svetca**, notarja in posestnika v Litiji, in

g. **Ljudevita Koračina**, posestnika v Mirni.

V. Za okraje Kočevje-Ribnica-Velike Lašče:

g. **Frana Višnikarja**, c. kr. okrajnega sodnika in državnega poslanca v Ribnici.

VI. Za okraja Črnomelj-Metlika:

g. **Riharda Dolenca**, vodja dež. kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

Zvrševalni odbor — v soglasji z zaupnimi in volilnimi možmi narodne stranke — je danes v stanu le za nekatere volilne okraje kmetijskih občin priporočati posamezne kandidate. V drugih okrajih pridržano je volilnim možem naše stranke, da se še zjedinijo za narodnega kandidata, kateremu oddajo svoje glasove, čeprav ima tu ali tam ostati v manjšini. Kandidati za mesta in trge se prijavijo pravočasno.

Za zvrševalni odbor narodne stranke:
dr. Karol vitez Bleiweis-Trsteniški.

Klerikalni kandidati.

Na drugem mestu prijavljamo imena tistih mož, katere je klerikalna stranka postavila za kandidate kmetijskih občin in glede katerih se trdno nadeja, da pridejo vsi v zbornico.

Zapisek klerikalnih kandidatov priča, da stranka v svojih vrstah nima nič talentov, nima ljudi, katerim bi bilo zaupati gospodarstvo naše dežele.

Mej šestnajstimi kandidati, katere je za kmetijske občine postavila stranka, ni nejednega, kateremu bi mogli priznati, da bode poslanec v pravem pomenu besede, da je zmožen skrbeti za koristi prebivalstva naše dežele, materijalne in duševne, in zato poklican, sedeti v deželni zbornici.

Mej šestnajstimi kandidati je šest duhovnikov: jeden kanonik, trije fajmoštri in dva kaplana.

Kanonik Klun je že postaren gospod, a dasi sedi že veliko let v deželnem in v državnem zboru, se vender o njem ne more reči, da bi bil že kaj koristnega storil za deželo kranjsko. Pozitivno delo ga itak ni nikdar mikalo, omejil se je na diplomatizovanje in spletkarjenje. Sicer pa je on živa negacija klerikalnega gospodarskega programa, s katerim so kapelani preslepili volilce in je njeli na svoje limanice. Klerikalci obetajo vse to, kar dunajski krščanski socijalisti, kanonik Klun pa je odločen nasprotnik ne le političnega nego tudi gospodarskega programa kršč. socijalne stranke. On se ne ustavlja samo emancipaciji krščanskega prebivalstva od židovskega prevlade, on deluje tudi naravnost na proletariziranje kmetijskega stanu s tem, da glasuje za ustanavljanje fidejkomisov. Volilci ribniško-kočevsko-velikolaškega okraja bi dali sami sebi zausnico, ko bi glasovali za kanonika Kluna, za tistega Kluna, ki je z vsemi močmi delal zoper dolensko železnico, katere tem krajem toliko koristi, in ki se je drznil v javni seji drž. zbora zagovarjati južno železnico, katere tarife so prav tem okrajem na tako velikansko škodo.

Fajmoštri, kateri kandidujejo za deželni zbor so politični novinci. Že veliko let žive na kmetih in njih politično delovanje je bilo omejeno na hujskanje zoper „Slov. Narod“ in „Rodoljuba“ in na propovedi zoper liberalce in brezverce. Le ko bi jih

sodili po tem, kako znajo zase skrbeti, bi jim mogli reči, da so sposobni za vodstvo deželne uprave. Vsak kajzar bi zamogel interese svojih volilcev bolje zastopati, nego ti trije fajmoštri: Kajdiž, Schweiger in Ažman in če pridejo ti trije v dež. zbor, ne bodo delali drugega nego glasovali, kakor jim bo ukazoval kanonik Klun.

Kaplana Žitnik in Kalan sta predobro znana, da bi ju bilo treba karakterizovati. To sta dva agitatorja, ki želita narediti karijero. Žitnik bi rad postal dež. odbornik, dasi je za to popolnoma nesposoben, če mogoče tudi državni poslanec in danes ali jutri Klunov naslednik, samo da prav isto želi tudi gospod Kalan. Ta dva se kažeta vneta za krščansko-socijalne ideje, a seveda le v teoriji, v praksi bodeta izvrševala le ukaze kapitalistov in nasprotnikov krščanskega socijalizma: škofa Missie in kanonika Kluna.

To bodo voditelji klerikalne stranke v dež. zboru in če že ti niso za nobeno delo, kaj naj rečemo šele o drugih? Može, kakor Modic, Zelen, Pakiž, Lavrenčič bodo vedeli pač povedati, katere ceste žele njih volilci in kje so v njih okrajih potrebni vodovodi, dajali bodo k večjemu kako informacijo, a za drugo delo ne bodo. Pfeifer je samo še senca, Povše pa marioneta v Klunovih rokah.

Šestnajst glav, pa ubogo malo pameti — to je naša sodba o klerikalnih kandidatih. Večina klerikalnih mož sploh nič ne razume o deželnozborskih stvareh, nima ne političnega znanja, ne izkušenosti. Če dobe klerikalci večino v dež. zboru, se bo tam delalo površno in brez preudarka, se bo v deželno upravo utihtotalil neki neplodni diletantizem, ki bo našo deželno gospodarstvo spravil na kant. Tej nevarnosti se moramo upreti z vso silo. Kjer koli so pri gospodarstvu imeli klerikalci kaj opraviti, povsod so jo zavozili in če dobe večino v dež. zboru, se je bati, da se z deželo ne zgodi tako, kakor se je zgodilo z nesrečnega spomina banko „Slovenija“.

V Ljubljani, 19. novembra.

Gospod Klun nasprotnik krščanskega Dunaja. „Slovenec“ je posebno z veseljem naglašal, da je z izvolitvijo protisemitskega občinskega sveta in pa dr. Luegerja za župana Dunaj zopet dobil

Listek.

Na tujem ognjišču.

(Novela Sergeja Pronskega. Iz ruščine prevel I. I. Kogej.)
(Dalje.)

Zvečer nas je doletelo novo presenečenje:

— Jaz strašno rada jezdim; Katarina Aleksandrovna, ali imate pri vas kako žensko sedlo, vse jedno, ako je staro in odrgneno? vprašala je Aglaja teto.

Odgovorili so jej, da imajo.

— Dajte mi je!

In obljubili so.

— Toda, kdo bo moj kavalir? je nadaljevala in pogledala vse prekanjeno, toda raztreseno, dokler se njene oči ustavile na Sergēju.

Tu se je sladko, sladko, kakor sirup izlilo iz njenih ust:

— Vi, Světov!

— Ako ukažete, radovoljno! je odgovoril že prijaznejše nego po dnevih, ko ga je vlekla na sprehod.

Drugi dan se je vršil sprehod (ona ustaja opoludne). Z Bogom, pisanje in prepisavanje, uboga

Tanja! Izginila sta za kake tri ure, vrnila se in sedela s teto v vrtu — potem smo večerjali in razgovarjali se v gostilni. Drugi dan istotako, tretji dan zopet...

Brata je kakor očarala. In še tako hitro, da se mi niti navedeli nismo, kakor da mu je dala takega zelišča! Vsako uro jej je postajal prijaznejši in postrežljiviji; posedal in pohajal je z njo cele ure, iskal priložnosti, da bi ostal sam z njo, bilo mu je vidno dolg čas, ko je ni bilo v sobi, gledal je samo na njo, in nekako opijani ga je vsaka njena beseda, vsako njeno kretanje. Prilizoval se jej je tako očitno brez vsakih ovinkov, da se je to vsem čudno zdelo. Teta je bila s tem menda nezadovoljna; Marusja se je srdila, jaz sem bil pa ves razjarjen, razjarjen tembolj, ker sem zapazil, kako je Tanja tugovala in postala še žmračnejša, nego prve tedne bivanja pri nas. Jaz sem jo obžaloval, da me je kar bolelo. Skušal sem jo razvedriti na vse možne načine, zato se je v tem času precej sprijaznila z menoj, to se pravi, meni se je vsaj tako dozdevalo... Morda sem se tudi motil. Toda, kaj sem jej mogel pomagati? Udano srce — nič drugega! Razgovarjati se nisem znal pametno in omikano, a moja lepota se je popolnem ponesrečila:

Bil sem dolg in suh, z nosom po konci, z malimi modrimi očmi in gladko ostrizeno glavo, z velikimi usti in z jako neokretnim vedenjem — to sam razumem, da nisem bil Adonis!

VI.

Nekoč, kake tri tedne po Ljubavinem prihodu, sem šel, kakor navadno, na stolp in tam z višine — svoje zvezdarnice vidim ta-le prizor: Pred gradom stoje osedlani konji, nje drži kočijaž na uzdi. Kakih šest korakov proč za velikim kostanjem se je stisnila Tanja. Imela je knjigo v roki — menda je čitala na bregu reke; vračaje se domu je zapazila pripravo za ježo in, ne hoteč srečati jih, skrila se je za drevo. Iz gradu prihaja Aglaja, za njo pa Sergėj. Aglaja stopi k konju, prime se za rožek ter opiraje se z nogo ob bratovo roko, skoči gibčno na sedlo. On jej popravlja dolgo amazonko, podaja jej jezderski bič in pri tem poljubljuje njeno roko, potem pa vesel in zadovoljen skoči na konja, ter oba zbežita v dir. Jaz Tanjinega obličja ne morem videti, vidim samo, da se je prišla za glavo in da strmoglavo beži v grad. Čez minuto slisim nagle korake po starih, na pol segnitih stopnjicah stolpa. Bliže, vedno bliže... Ona!

krščanski značaj. Vse te pridobitve pa sedaj hoče uničiti grof Baden, ki noče predložiti dr. Luegerja v potrjenje za župana in je celo mestni zbor razpustil. To je vzbudilo veliko nevoljo med nekaterimi konservativci. Hoteli so interpelovati v zbornici. Stvar se je razpravljala v klubu. Pri dotični razpravi je pa najodločneje zagovarjal vlado gospod Klun in se tako pokazal odločnega nasprotnika krščanskega Dunaja. In ta mož je pa vodja katoliške stranke na Slovenskem. Kako bi pač „Slovenec“ udrihal, ko bi narodna stranka tako podpirala vlado in židovski liberalizem, proti Klunu nastopiti se pa ne upa. Gospodom naše katoliške stranke je to celo ugodno, da Klun p dpira na Dunaju vlado, ker potem morejo računati na vladno pomoč pri volitvah za dež. zbor.

Novi varuhi ustave. Pri razpravi o razpustu dunajskega mestnega zastopa je poslanec dr. Ebenhoch se posebno izigraval kot varuha ustave. Mi bi pri tem le to omenili, da konservativci bi morali vso ustavo priznavati in odobravati, drugače je vse njih navdušenje za ustavo smešno. Posebno za dr. Luegerja bi se ne smeli toliko ogrevati, ker njegov govor, da morajo učitelji na Dunaju biti nemškega rodu, se ni prav nič ujemal z ustavo. Obžalovati je res, da ustavoverna ali liberalna stranka bolje ne brani ustave, a v Ebenhochu pa pač ustava ni dobila nič boljšega zaščitnika. Konser. stranka se le tedaj za ustavo ogreva, kadar je njej v korist, prezira jo pa, če jej naklada kake dolžnosti. Sicer je pa že v ustavi določeno, da imajo za državni zbor volilno pravico polnoletni moški sploh, a vender se dr. Ebenhoch ne more ogreti, da bi se državnoborski volilni red tako premenil, da bi bil popolnoma v smislu ustave.

Položaj francoske vlade je ugodnejši nego je sama pričakovala. Vodja oportunistov senata Waldeck-Rousseau je te dni imel v Roannu govor, v katerem je priporočal, da se oportunisti zvežejo z monarhisti proti radikalcem. Ta govor je pa le škodoval oportunistom, ker je pokazal, da so slabi republikani. In če se bode kaj tacega poskušalo, se od njih odloči močna frakcija in pridruži radikalcem, kar bode vladi v korist. Posebno je pa vladi ugodno, da je angleška policija prišla Artona. Če bodo Angleži izročili Artona, še ni gotovo, a za vlado je že veliko vredno, da ve, kje je. Če bi oportunisti jej začeli delati sitnosti, pa bode postrašila jih z Artonom in storila kak korak za njega izročitev, pa bodo radi umolkili. Če Arton pride pred sodišče, utegne razkriti take stvari, da bodo zmerni republikanci smrtno prizadeti. Prišli bi zopet na dnevni red znani panamski škandali. Oportunisti so pač voljni vse storiti, da bi se le to umazano perilo več ne pralo.

Dogodki v Turčiji. Mobilizovanje sklicanih rezervistov se je že začelo, a le počasi napreduje. Pomankuje denarja, obleke, streljiva in orožja. Morarica je jako zanemarjena in ne zadošča več za prevažanje vojakov. Okrog Erzeruma so imeli vojaki več bojev s Kurdi. V Tokatu, Çorumu in Kajseriju bili so novi nemiri. V pokrajini Dersin so kurdski rodovi oropali skoro vse vasi in jih požgali. Mnogo kristijanov so pobili. Ravno tako so bili veliki nemiri v pokrajini Alaškerd. Ker so v Karputu mohamedanci požgali poslopja ameriških misijonarjev, pričakovati je, da pripluje v kratkem oddelek ame-

Ko je Tanja zagledala mene, je kakor okamenela.

— Vi, Saša, ste tu? vprašala je jedva slišno.

— Da, Tatjana Grigorjevna, jaz sem večkrat tukaj! sem rekel. Njeno gorje jo je nekako povišalo v mojih očeh, bal sem se pokazati domačim.

— Vas motim? ... Pojdem proč! sem nadaljeval. Srčno sem jo obžaloval.

Ona je odkimala.

— Saj me ne motite, prišla sem samo tako ... Prišla sem, da se poradujem z razgledom.

Neka neznana moč in moštvo me je obdalo, in sam ne vem, kako, od kje moja hrabrost, da sem sprožil:

— Dovolj, Tatjana Grigorjevna! Niste se prišli radovati razgleda, temveč ...

In pokazal sem na jezdeca, katera sta dirjala po cesti od gradu. To je bil prvokrat, ko sem se odločil govoriti jej o Sergiju in Ljubini.

— Saša, kaj pomeni to? Od kje ste to vzeli?

— Mari nemam oči? Ne vidim morda, da se vi mučite, ker vam je ona življenje zastrupila!

— Da se predrznete ... (Dalje prih.)

riškega brodovja v varstvo ameriških podložnikov. Obžalovati je pa, da se baš sedaj v Angliji nagiblje javno mnenje v prid Turčiji. Angleži so se jeli bati, da Rusija prisvoji zopet nekaj Armenije, in zaradi tega angleški listi svetujejo, naj Anglija več ne pri-ganja sultana, naj izvede reforme in mu s tem ne dela težav. Počaka naj še tako dolgo, da se Turčija opomore. Seveda ko bi tega čakali, bi se reforme nikdar ne izvedle. Sicer pa ni misliti, da bi se gibanje, ki se je začelo v orijentu, kar tako ustavilo.

Volilno gibanje.

Dasi so volitve volilnih mož že končane, ne mirujejo klerikalni agitatorji niti sedaj. Volilne može obdelujejo, da se ti kar skrivajo pred njimi, pri tem pa se drznejo ti ljudje, ki so pred Sv. Rešnjim Telesom nečuvno lagali, še trditi, da se z naše strani dela nepošteno. Kdor pred Sv. Rešnjim Telesom laže, je slabši od tistega, ki po krivem priseže, za to pa naj o poštenju kar molči stranka krivo-prisežnikov.

* * *

„Slovenec“ se poroča iz Črnomlja: „Pravijo, da je dr. Tavčar mestoma Črnomelj in Metlika poslal veliko denarja za agitacijo, a obetal je, da, če bo treba, bo še dal. S takimi sredstvi torej agitira dr. Tavčar.“ Če črnomaljski klerikalci kaj pravijo, zato še dolgo ni resnično. Sicer pa tudi v Ljubljani ljudje marsikaj pravijo glede ti-sočakov, kateri so došli škofijstvu za oškodovance po potresu, a vzlic temu ne pove škofijstvo, kaj je s tem denarjem.

* * *

„Slovenec“ od 18. t. m. prinaša iz Šmartna pri Litiji novico, da so vsled sijajnega propada pri volitvi volilnih mož naščuvani pobalini trem hišnim posestnikom-klerikalcem s črnilom zidovje namazali. Končuje pa takole: Da, res lepa slika, gospod Svetec! Take somišljenike ponujate nam. Žalostno in značilno.

Ravno se nam pa poroča, da se je v Domalah pa nasprotno prigodilo. Tam so pa gotovo tudi naščuvani pobalini hišnim posestnikom-narodnjakom hiše z rdečo barvo namazali. Kaj pa k temu pravite, gospod Strupi, gospod Lavrenčič in drugi? Je mar to boljša olika?

Vender — šalo na stran. Veste-li, kdo da je vsega tega kriv? Brez dvombe agitacija, ki izhaja iz škofovega obližja, katero zdaj nespametno nadaljujejo duhovniki po deželi.

* * *

Piše se nam z Dolenjskega: G. Ignacij Žitnik, kateri si v svoji imenitnosti prilastuje tudi doktorat filozofije, katerega si na nobeni avstrijski univerzi ali fakulteti nikdar in nikoli ni pridobil in mu torej tudi po naših postavah nikakor ne gre, prizadeva si na vso moč, da postane deželni odbornik. G. dr. Papež je moral neki že slovesno obljubiti, da odborništvo odloži; drugače bi morebiti od katoliško-narodne stranke še za kandidata ne bil postavljen. Zdaj je g. Žitniku še posebno na poti g. Svetec, ker se od njega ne nadeja podpore za svojo odborništvo. Zato se trudi in napenja na vso moč, da bi g. Svetec ne bil izvoljen. Skoraj vso dolenjsko stran je prehodil išoč njemu nasprotnega kandidata, dokler se mu je naposled vendar posrečilo iztakniti na Grosupljem g. Franca Koščaka. G. Žitnik si je tudi izmislil in trosi laž okoli, kakor da bi bil gosp. Svetec edenkrat baje med deželnim zborom rekel, da kmetu se še predobro godi. To laž je g. Žitnik že na katoliškem shodu v Mokronogu s pobožnim zavijanjem oči raznašal; zdaj jo je uti-hotapil tudi v „Slovenca“, kjer se nahaja tudi druga laž, da g. Svetec v zadnjem deželnem zboru ni nikoli ust odprl, ko je vendar vsakemu znano, da je g. Svetec malone pri vseh važnejših zadevah posegel v debato in ko bi že družega ne bilo, on je imel konec vsacega zasedanja vsaj zadnjo besedo, ker je imel od deželnega zbora to nalogo, da se je v njegovem imenu zahvalil g. deželnemu glavarju in njegovemu namestniku.

Tako pošten je g. Žitnik. Res srečen bo deželni odbor, če dobi tacega člana.

* * *

Klerikalni kandidat v notranjskih občinah, Jož. Zelen v Senožetah, ni bil vedno tak prijatelj duhovnikov, kakor je sedaj. L. 1868 je kot župan takrat v Senožetah službujočega kaplana Frana Legana tožil pri škofu, pri tem pa se blinil kaplanu kot njega in duhovščine najboljši prijatelj. Škof Vidmar je tedaj kaplanu pisal to le pismo: Hochwürdiger Herr! Mit Bezug auf Ihren Brief ohne Datum erwiedere ich, dass der Bürgermeister nur in einem Briefe seine Klage vorbrachte, auf die ich ihm in einem, mit dem an Sie gleichzeitigen Briefe bedeutete, dass ich auf seine ganz unmotivirte Klage keine Versetzung vornehmen könne, Sie jedoch an Ihre Pflichten erinnert habe. Da ich bei meiner Anwesenheit den Bürgermeister mit Ihnen dem Aeussern nach im freudlichen Verhältnisse fand und Sie mir von Selzach her als etwas eigenmächtig geschildert wurden, so besorgte ich doch, es sei etwas an der Klage. Mit frommer Theilnahme Ihr wohlwollender Barthelmä. Laibach am 3. Juni 1868. — Jož. Zelen pa je pisal kaplanu: Visoko-

častiti gospod kaplan! Jaz Vam častno nalogo o zadevi našega bralnega društva s poslanimi „Dokumenti“ nazaj pošiljam, kajti moja domača, županijska, cestna i druga opravila mi ne ene svobodne ure ne pustijo. Tudi izvednost meni v tem obziru primankuje. Nadjam se, da boste Vi visokočastiti gospod to stvar najbolj hitro i temeljito v tek spravili, toliko bolj, ker je meni Vaša vsestranska izkušnost dobro znana. Prosim tukaj uljudno, izdelajte, kar ste pričeli; kolikor Vam jaz služiti zamorem, sem zmirom Vaš. Ne mislite, da je vse tako, kakor Vam kdo naprej stavi in kar časniki iz Senožet blodijo. Jaz nisem imel še prilike, Vaš sovražnik postati, in tudi nisem. Če pa to mislite, ali ste celó po krivičnih jezikih — drugače menim ne — v tem prepričani, pripravljen sem vedno mojo prijaznost Vam izkazati in skalnato utrditi, kajti moje načelo je, posebno duhovskemu stanu svoje spoštovanje popolno izkazovati in to do naj velike sile. To od Vam z visocem spoštovanjem udanega Jož. Zelen. V Senožetah 23. junija 1868. — Sicer pa je Jož. Zelen večni kandidat. Že v tistih časih je vedno oglašal svojo kandidaturo, dasi ga že tedaj na Notranjskem ni nihče maral. A njegovi kandidaturi se je najbolj zoperstavljal dr. Janez Bleiweis in nekatere kratke pisal Zelenu pisma, da jih ta ni vtaknil za zrcalo. Zelen je bil od l. 1867 do l. 1874 v Senožetah župan. Prišel je na to mesto, ker je silovito agitiral in pritiskal na volilce, a l. 1875 je vzlic največji agitaciji popolnoma propadel. Dvajset let se že trudi, da bi prišel vsaj v občinski zastop, a zaman, ljudstvo nima do njega nikakega zaupanja, v celi občini ga nihče ne mara, iz čitalnice je bil po soglasnem sklepu društvenega odbora izključen, pri volitvi volilnih mož za sedanjo volitev pa v Senožetah ni dobil ni jednega glasu. Ali je mož ki uživa v svoji domovinski občini tako „spoštovanje“, primeren zastopnik notranjskih kmetijskih občin, na to naj odgovore volilni možje, vsak razsoden človek pa mora priznati, da bi izvolitev Jož. Zelena bila za Notranjsko upravo sramota.

* * *

Klerikalni kandidatje za kmetijske občine so: Za ljubljansko okolico: Gabrijel Jelovšek, posestnik in župan na Vrhniki in Fran Povše, državni poslanec, vodja in posestnik v Ljubljani; Za okraj Kamnik Brdo: Tomaž Kajdič, dekan v Moravčah; Za okraj Kranj Tržič Loka: Oton Detela, grajskič, deželni glavar v Ljubljani in Andrej Kalan, vikar in mestni odbornik v Ljubljani; Za okraj Radovljica-Kranjska gora: Janez Azman, župnik v Gorjah; Za okraj Postojna-Planina-Senožet-Lož-Bistrica: Franc Modic, posestnik in trgovec na Lihovem in Josip Zelen, posestnik v Senožetah; Za okraj Vipava-Idrija: Matej Lavrenčič, posestnik v Vrhopolji; Za okraj Novo mesto-Kostanjevica Krško: Viljem Pfeifer, državni poslanec in posestnik v Krškem; Za okraj Trebnje-Zatitina-Žužemberk-Mokronog-Litija-Radeče: Franc Košak, posestnik in župan na Grosupljem, dr. Fran Papež, odvetnik in dež. odbornik v Ljubljani in dr. Ignacij Žitnik, kurat v Ljubljani; Za okraj Kočevje-Ribnica: Karol Klun, kanonik in državni poslanec v Ljubljani in Primož Pakiž, posestnik v Sodražici; Za okraj Črnomelj-Metlika: Francišek Schwegler, župnik na Radovici.

Občni zbor „Radogoja“.

(Konec.)

Gosp. dr. Majaron je poročal nadalje:

Odbor je v šestoro sejah reševal društvena opravila. Odborniki so se marljivo vdeleževali sej ter so izmed vnanjih osebno prišli k seji gg. dr. Schegula iz Novega mesta, Slavoj Jenko iz Podgrada in Vekoslav Legat iz Celovca. Drugi vnanjiki so pošiljali k sejam pismena naznanila.

Najvažnejša seja je bila pač dne 31. avgusta lanskega leta, ko je bilo oddati redne podpore za bodočo šolsko leto. Prosilcev je bilo 28, denarja pa samo za 7 ustanov po 200 gld. Lahko si je misliti, da so odborniki imeli tu težko stališče. Ako bi tisti, ki so pozneje odboru v nekem javnem glasilu nekaj očitali glede razdeljevanja ustanov, imeli skušnjo le jedne take seje, potem bi gotovo ne bili napadli odbora. Drugače si ni mogel odbor pomagati, kakor da je iz razpoloživega denarja napravil 9 letnih ustanov, in sicer pet po 200 gld. in štiri po 100 gld. Po 200 gld. se je zagotovilo jednemu konservatoristu na Dunaji in jednemu slušatelju inženerstva na Dunaji (ta dva sta uživala ustanovo že prvo leto), potem na novo jednemu slušatelju filologije na Dunaji, jednemu slušatelju matematike in fizike v Gradci ter jednemu slušatelju prava na Dunaji; po sto gld. pa se je dovolilo jednemu slušatelju naravoslovja v Gradci, jednemu slušatelju prava na Dunaji, jednemu slušatelju filologije na Dunaji in jednemu slušatelju inženerstva v Gradci. Ostale prosilce, izmed katerih so bili mnogi tudi jako vredni in potrebni, moral je odbor pustiti brez Radogojeve podpore.

Mej letom sta dva popustila svoji ustanovi po 200 gld., ker jima je od drugodi došla redna podpora.

Vzlic temu pa odbor ni imel razpoloživega denarja, da bi pokrtil vsaj že dovoljene ustanove. Upal je, da se mej letom pomnoži vsaj število rednih članov, da mu dojde več podpor in

daril ter da bo tako po društvenih pravilih v stanu, ne le založiti za ustanove, temveč deliti jedenkratne podpore in zlasti posojila za rigorozne takse. Toda odbor se je varal v računu: letina nikakor ni bila dobra. In zato je moral odbijati kar po vrsti prošnje za najmanjše podpore in za še tako nujne takse. Storil je to večkrat z jako težkim srcem, ker je videl potrebo in silo.

Odbor pa je imel koncem šolskega leta veselo zavest, da je podelil ustanove dijakom, ki so se marljivo posvečevali svojim studijem in to dokazali z izvrstnimi spričevanji. „Radogoj“ je namen svoj, — pospeševati dijakom študije, preteklo leto gotovo tudi izpolnil glede svojih podpirancev.

Toliko o notranjih razmerah! „Radogoj“ pa je bil v preteklem letu tudi predmet javnega razpravljanja in to na dve strani. Prvič, kakor sem že omenil, zaradi podelitve ustanove, gotovemu dijaku, drugič pa zaradi sklepa, ki ga je odbor storil, koj začetkom društvenega leta glede na dijaško menzuriranje. Društveni odbor ni uvidel, zakaj naj bi po listih odbijal dotične napade. Rad je vzprejemal vsak dober in stvaren nasvet, za vohemenco od nepoklicane strani pa se mu menda ni bilo trba brigati. Odboru se je bilo na tiste ozirati, kateri društvo vzdržujejo, in pa na svojo vest, kakor tudi na okolnosti, v katerih živimo. Današnji občni zbor naj se izvoli izraziti, ali je kaka ustanova dala se nevrudniku in pa, ali je sklep zastran — dijaške menzure zavržnim smatrati. Ta odborov sklep namreč avtentično slove: „Tistih vseučilišnikov, ki se menzuri udajo brez najmanjše sile, društvo „Radogoj“ praviloma ne podpira.“

Odstopivši odbor moral je svoje delovanje raztegniti nekoliko čez meje drugega društvenega leta. Ker je bil prvi občni zbor dne 30. avgusta nesklepčen, a je bilo nujno rešiti prošnje za redne podpore zaradi bližajočega se pričetka šolskega leta, zategadelj je odbor v seji dne 16. septembra razdelil ustanove iz podpore za bodoče šolsko leto. Prošilec je bilo celih 31 in to abiturientov, a tudi taci, ki so imeli že več ali manj vseučiliških semestrov za sabo. Vsi so se izkazali, da jim brez izdatne tuje pomoči ni mogoče izhajati na vseučilišči. Da bi se vsem pomagalo, trebalo bi 6 do 7 tisoč goldinarjev. A v „Radogojevih“ blagajnicah je bilo po proračunu za bodoče leto samo 1345 gld. in nekaj krajcarjev. Odbor je torej mogel in moral le največje siromake vzeti v poštev ter mej nje razdeliti razpoloženo. Samo jednemu, katerega je „Radogoj“ že dve leti podpiral in mu glede na njegove študije, ki postranskega zaslužka ne pripuščajo, ni smel krčiti ustanove, dovolil je odbor še zanprej 200 gld. letne podpore. V ostalem pa je bil prisiljen letno podporo določiti na 100 gld., katero je potem naklonil najmanjšemu prošilcem. Dva sta nadalje dobila po 50 gld., koji znesek se jima je izplačal v dveh obrokih po 25 gld., da sta imela za potnino in prve tedne vseučiliškega življenja vsaj nekaj gotovega. Ali pri vsem tem je odbor moral nekoliko prekoračiti proračun, storil pa je to v nadeji, da bo „Radogoj“ tretje leto milejše, nego je bilo drugo!

Skleniti hočem torej z opominom, ki vsemu odboru od srca prihaja. Odbor je vse leto imel priliko gledati potrebe slovenskega dijaštva, a videl jih je osobito začetkom šolskega leta, ko domovina pošilja nov naraščaj v visoke študije. To jih je mnogo in bode jih čedalje več, ki bi radi, da bi jim naše društvo omogočilo pričetek, odnosno nadaljevanje in skončanje vseučiliških studij. Koliko nadej se zlasti od strani srednješolske mladine stavi uprav v „Radogoj“! Ako nečemo, da se velik del naše mladine prepusti naključju na milo in nemilo, tedaj skrbimo vsi, ki imamo srce za mladino in razum za narodove potrebe, da se „Radogoj“ okrepi od leta do leta bolj, ker le potem bode tudi „Radogoj“ kreposti mogel našo mladino, nadejo naše bodočnosti!

Vsled tajnikovega predloga izrekel je občni zbor soglasno protokolarno zahvalo društvenim poverjenikom in sicer gg. profesorjema dr. Kreku in Hauptmanu in Gracdu in g. dr. Simončiču na Dunaju, za njih uspešno in trudaljubivo delovanje istotako tudi g. dru. Karolu Trillerju, bivšemu odborniku.

Po nekaterih pripomnjah člana g. Pleiweisa, kateremu sta odgovarjala odbornik g. kurat Koblar in g. dr. Majaron, odobrilo se je tajnikovo poročilo v cellem obsegu jednoglasno.

Poročilo blagajnika g. Plantana povzamemo, da ima društvo „Radogoj“ 36.132 kron nedotakljive glavnice. V pretečenem letu imelo je društvo 2841 kron dohodkov in 2940 kron izdatkov, torej 99 kron primankljaja. Ko je še v imenu računskih pregledovalcev g. Karol Pleiweis izjavil, da so društveni računi popolnem pravilni in v najlepšem redu, odobrili je občni zbor blagajnikovo poročilo ter mu podelil absolutorij.

Potem sledila je volitev odbora ter sta bila vsled predloga g. ravnatelja Senekoviča per acclamationem zopet izvoljena dosednji predsednik g. Ivan Hribar in dosednji podpredsednik gosp. cesarski svetnik Murnik; isto tako bili so per acclamationem zopet izvoljeni dosednji odborniki, le namesto g. dr. Trillerja, ki se je preselil v Tolmin, bil je ljubljanskim odbornikom izvoljen g. nadinženier Franc Žužek. Računskimi pregledniki bili so izvoljeni gg. Gogola, dr. Storin Karol Pleiweis.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 19. novembra.

— (Cesaričin god.) Povodom godu presvitle cesarice udeležili so se danes učenci in učenke tukajšnjih ljudskih in srednjih šol v raznih cerkvah korporativno službe božje, sicer pa je današnji dan bil prost.

— (Repertoire slovenskega gledališča.) Danes se bode v proslavo godu Nje Velikanstva cesarice pela velika opera „Africanka“. Gledališče bo slavnostno razsvetljeno.

— (Občinski svet) ima jutri ob 6. uri javno sejo. Dnevni red: I. Oznaniha predsedstva. II. Finančnega odseka poročilo o izkazu daril, došlih mestnemu magistratu povodom potresa. III. Stavbinskega odseka poročilo o splošnem regulacijskem načrtu za mesto Ljubljano. IV. Stavbinskega in opeševalnega odseka predlog glede pomnožitve tehniških močij pri mestnem stavbinskem uradu. V. Stavbinskega odseka poročilo o stavbinskega mojstra V. Treota prošnji za spremembo nekaterih določil o načinu zidanja nasproti deželnemu muzeju in o njega ponudbi glede odkupa nekega zemljišča na tem kraji. — Tajna seja.

— (Martinova veselica,) ki jo je priredilo v nedeljo pevsko društvo „Ljubljana“ v prostorih hotela „Lloyd“ se je obnesla prav dobro. Navzlic temu, da je bilo gledališče pri slovenski predstavi tudi v nedeljo razprodano, se je zbralo „pri Lloyd“ toliko narodnega občinstva, da pozneje došli niti prostorov niso dobili. Solo-speva gg. Pavšek („Pogled v nedolžno oko“) in Polšek („Kranjska dežela“), četverospava („Cerkvica“ in „Pogled v nedolžno oko“) in zbori („Ljubezni nisem nikdar ti razkril“, „Zlružna“, „Slovanska pesem“, „Morje Adrijansko“ itd.) pod vodstvom g. Šulca so se izvrševali na splošno zadovoljnost in želi veliko hvale, istotako komični prizor („Strežaj, kakor mora biti“). Po končani gledališki predstavi je prišlo še nekoliko novih gostov.

— (Čuden slučaj.) Kakor smo že včeraj poročali, bili so v nedeljo zvečer v raznih delih našega mesta od dosedaj neznanega storilca z nožem težko ranjeni trije možje. Vse kaže, da je bil storilec v vseh treh slučajih jedna in ista oseba. Glas o teh zločinstvih raznesel se je bil hitro po cellem mestu ter — kakor umevno — provzročil mnogo strahu. Mnogi so domnevali, da je bil prišel v Ljubljano „Jacques, der Aufschlitzer“ in niso se upali peš domu, nego so se peljali. Kakor se nam danes poroča, bila sta v nedeljo zvečer tudi v sosednji Šiški z nožem ranjena dva moža in jeden konj in sicer tudi brez vsakega povoda. Storilec, katerega priče opisujejo isto tako, kakor ranjenci v Ljubljani, utekel je v večernem mraku. Aféra postaja s tem še misterioznejša in da se poleže strah, bilo bi želeli, da storilec čim prej pride pravici v roke. Je-li mizarski pomočnik Franc Golé, katerega je policija v nedeljo ob polu 9. uri zvečer aretovala pred hotelom „Lloyd“ na Sv. Petra cesti, res storilec, se ne da še določno trditi; on sam taji dejanje in le opis storilca ujema se popolnem z njegovo osebo. Sicer pa bode Golé konfrontiran z ranjenci in drugimi pričami. O uspehu bomo poročali.

— (Kupčija z dekleti.) S poštnim vlakom pripeljal se je danes zjutraj v Ljubljano okolo 50 let stari Mojzes Schiffmann. V spremstvu njegovem sta bili dve mladi dekleti čedne postave in precej elegantno oblečeni. Schiffmann je čuval skrbno svoji spremljevalki, vender je pristopila jedna k mestnemu policijskemu stražniku, ki je bil na kolodvoru postiran, ter ga prosila, naj jo osvobodi, ker jo mož, v čegar spremstvu se je pripeljala v Ljubljano, sili, da potuje z njim, a neče povedati kam. Stražniku, ki je omenjenega spremljevalca takoj aretoval, ponudil je Schiffmann 50 gld., če ga izpusti. Stražnik, Nikola Večerin je to ponudbo ogorčen odklonil in odgnal žida na policijo. Pri zaslišanju konstatovalo se je, da je Schiffmann svoji spremljevalki „kupil“ v Zagrebu od nekega Oesterreicherja za 420 gld. in da ju je hotel oddati neki znani sramotni hiši v Genovi, od koder bi bile odšle v Egipt. Schiffmann se je izročil tukajšnjemu sodišču, dekleti pa sta se izpustili.

— (Novo pobalinstvo?) „Slovenec“ piše v sinočni številki: „Pretečeno noč so na knezoškofovsko palačo dvakrat zapisali besede: „Pereant Germani“. Mi nobenega komentara ne dostavimo.“ — Mi tudi ne.

— (Šišenska čitalnica) je kakor običajno priredila tudi letos „Martinov večer“ pri Ančniku. Veselica se je jako dobro obnesla.

— (Pouk v kmetijski bralnici v Novem Mestu.) V nedeljo, dne 17. t. m. so se v kmetijski bralnici v Novem Mestu poučevali gospodarji o tem, kdaj in kako se odpisuje davek in kako se je zglasiti za odpis davka. Pri tej priliki je bil razgovor o letošnji letini in njenih nasledkih za kmetijstvo. Kmetijska bralnica je od 17. t. m. naprej celo zimo odprta ob nedeljah, in sicer v dopoldanskih urah. V njej najdejo gospodarji in kmetijski mladeniči brezplačno dosti poučnega berila. Iz knjižnice kmetijske podružnice pa se poučne knjige brezplačno posojajo tudi na dom.

— (Načelniki slovenskih okrajnih zastopov štajerskih) so se dne 16. t. m. korporativno predstavili novemu namestniku markiju Bacquehemu.

— (Nepotrjen zakon.) Dež. zbor štajerski je sklenil razdeliti sedanjo spodnještajersko občino Slatino poglavitno zategadelj, ker je občinski zastop naroden, šulvereinska šola pa stoji prazna, a cesar tega sklepa ni potrdil.

* (Velikega sleparja žalostni konec.) Londonska policija je ujela izza francoskih panamskih škandalov znanega Artona, katerega so francoski detektivi dve leti po vsi Evropi iskali pa ga niso mogli najti. Arton je nemški žid. Ko je prišel v Pariz ni imel nič, a kmalu se je utihotapil v razne finančne družbe in zaslužil lepe novce. Ko je leta 1888 družba za zgradbo panamskega prekopa sklenila, izdati srečke, s katerimi je prebivalstvo Francoske osleparila za veliko milijonov, so baron Reinach, Kornelij Herz in Arton, trije največji pariški sleparji vzeli stvar v roke. Arton je imel nalogo, podkupiti poslance. V ta namen mu je dal Reinach 1.300.000 frankov na razpolaganje in Arton je svojo nalogo dobro rešil ter dobil za to pol milijona frankov. S tem denarjem je zasnoval več finančnih podjetij mej drugim tudi katoliško banko. Sleparil je pri vseh in kdo ve, za koliko denarja bi bil ta zapravljivec opeharil, da ni prišla panamska aféra in ga primorala, bežati. Zdaj je pod ključem in ne uteče pravični kazni.

Erzählungen.

Dunaj 19. novembra. „Katoliška ljudska stranka“, kakor se imenujejo nemški klerikalci pod vodstvom Dipaulija, je sestavila svoj program. V njem se poudarja popolna neodvisnost stranke od vlade in se obeta varovanje parlamentovih svoboščin in ljudskih pravic, varovanje interesov nemštva ter pravično oziranje na vse druge narodnosti.

Dunaj 19. novembra. Pri sobotnej seji poslanske zbornice se je v loži žurnalistov primeril škandal. Žurnalisti groze, da ustavijo poročanje o parlamentovem delovanju, če ne dobe zadoščenja.

Dunaj 19. novembra. Danes so se pod predsedstvom kardinala Schönborna začele škofovske konference.

Dunaj 19. novembra. Oficijozno se dementuje z vso odločnostjo vest, da je Rusija odklonila skupno postopanje z drugimi velesilami glede turškega vprašanja.

Praga 19. novembra. Zmaga konservativnih čeških veleposestnikov pri deželnozborskih volitvah je zagotovljena. Stranka bo zmagala z večino 15 do 20 glasov.

Berolin 19. novembra. Ker sta se kancelar Hohenlohe in vojni minister izrekla za to, da naj bodo razprave vojaškega kazenskega sodišča javne in ustne, dočim temu minister Koller nasprotuje, je po poročilih tukajšnjih listov nastala ministerska kriza.

Narodno-gospodarske stvari.

— Banka „Slavija“. Iz izkaza o delovanju banke „Slavije“ posnemamo sledeče zanimive podatke: Od 1. januarja do 31. oktobra 1895 bilo je v življenskih oddelkih podanih 3348 oglasnic za zavarovanje kapitala 4.505.340 gld. za slučaj smrti in doživetja. V istej dobi izplačalo se je po umrlih zavarovancih 311.410 gl. — Izplačane škode sploh od začetka bančnega poslovanja do konca leta 1894. iznašajo 24.032.317 gld. 69 kr. Rezervnih in drugih fondov imela je „Slavija“ koncem 1. 1894. 6.819.492 gld. 53 kr., od katerih je bilo sirotinsko varno naloženih 6.575.861 gld. 58 kr. Izdatni rezervni fondi in reelno poslovanje bančno razjasnjuje nam zaupanje občinstva, ki se zrcali v okoliščini, da je pri „Slaviji“ koncem leta 1894. bilo zavarovanih 280.503.040 gld. — Vsem zavarovancem življenskih oddelkov, katerih zavarovanja so stara čez pet let, izplačuje se letos 10% na dividenda. — Ker ima banka „Slavija“ svoje članstvo skoro izključno mej Slovani, dokazujejo nje uspehi, da so le-ti vendar začeli že spoznavati, kako važno je tudi v narodno-gospodarskem oziru geslo „svoji k svojim“.

Lastnina in tisk „Národne Tiskarne“.